

14. Lekhan V. Ukraine: Health system review / Lekhan V., Rudi V., Shevchenko M. et. al. – Copenhagen: WHO Regional Office in Europe, 2015. – 153 p.

15. Overview of Decentralisation Worldwide: A Stepping Stone to Improved Governance and Human Development. – New York : UNDP, 2002. – 20 p.

16. Williams P. Collaboration in public policy and practice: Perspectives on boundary spanners. – Bristol : Policy Press, 2012. – 208 p.

Кризина Наталія Павлівна, доктор наук з державного управління, професор, Національна академія державного управління при Президентові України

Коваленко О.О., пошукувач, науковий співробітник ДУ «Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України»

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАНДАРТАМИ ТА СОЦІАЛЬНИМИ НОРМАТИВАМИ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ В 2015 РОЦІ

Актуальність теми. Реформування сфери охорони здоров'я, стало ключовою ознакою перетворень в Україні. Реформування цієї галузі віднесено до пріоритетних напрямів реформ, зазначених як у «Стратегії реформ – 2020», Коаліційній угоді так і в Угоді про асоціацію між ЄС та Україною [1].

В 2015 р. розвиток процесу стандартизації медичної допомоги в Україні пов'язаний із системними змінами в усіх сферах соціального, економічного та політичного життя суспільства і держави.

Розвиток стандартизації медичної допомоги на міжнародних принципах та з урахування міжнародних стратегій ВООЗ повинен стати пріоритетним завданням державного управління сферою охорони здоров'я в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оцінка соціальних нормативів і стандартів сфери охорони здоров'я України, підходи до їх розробки перебувають в центрі уваги таких дослідників, як З. Гладун [2], Л. Жаліло [3], Т. Субурина [4], Н. Ярош [5] та ін. Сучасні наукові розвідки присвячені здебільшого розробці уніфікованих медичних стандартів, які б дали змогу об'єктивно оцінювати результати медичної діяльності лікувально-профілактичних закладів.

Разом з тим, окремі аспекти стандартизації сфери охорони здоров'я вимагають поглиблених досліджень, що актуалізує тему роботи.

Метою роботи є науково-теоретичне обґрунтування державного регулювання забезпечення соціальними нормами та стандартами сфери охорони здоров'я України в 2015 році.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система стандартизації медичної допомоги в Україні формувалась протягом трьох десятиліть і засновувалась на існуючій потребі гарантування безпеки та захисту здоров'я людини як передумови сталого розвитку та економічного зростання, створення

ефективної системи надання медичної допомоги, медичних послуг належної якості, підвищення доступності послуг у системі охорони здоров'я.

На сьогодні питання забезпеченості соціальними стандартами надання медичної допомоги є дуже актуальним. Оскільки згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я (МОЗ) України від 08.05.2014 № 310, втратили чинність практично усі державні соціальні стандарти надання медичної допомоги дорослому і дитячому населенню в умовах амбулаторно-поліклінічних закладів (АПЗ) і стаціонарних відділень лікувально-профілактичних закладів (ЛПЗ). Згаданим наказом також відмінено медико-економічні стандарти надання стоматологічної допомоги на I, II та III рівнях (амбулаторна допомога).

У 2015 р. були створені наступні робочі групи: із розробки УКПМД (уніфіковані клінічні протоколи медичної допомоги) для удосконалення медичної допомоги на засадах доказової медицини; з удосконалення нормативно-правових актів з питань акредитації закладу охорони здоров'я; міжвідомчу експертну робочу групу щодо супроводу проекту Національного плану заходів з імплементації та реалізації засад європейської політики «Здоров'я-2020: основ Європейської політики в підтримку дій держави і суспільства в інтересах здоров'я і благополуччя» щодо неінфекційних захворювань на період до 2020 року.

Наказом МОЗ України від 19.10.2015 № 681 затверджено нормативні документи щодо застосування телемедицини у сфері охорони здоров'я та забезпечено надання медичної допомоги на первинному, вторинному (спеціалізованому), третинному (високоспеціалізованому) рівнях із застосуванням телемедицини.

У 2015 р. відбулось суттєве поповнення нормативно-правової бази стандартизації у сфері охорони здоров'я.

Так, наказом МОЗ України від 22.12.2015 № 887 затверджено зміни до клінічних протоколів антиретровірусної терапії ВІЛ-інфекції у дорослих та підлітків. На нього покладено виконання закону України "Про затвердження Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2014-2018 роки", який відповідає Новій глобальній і регіональній стратегії ЮНЕЙДС FAST TRACK та консолідованим рекомендаціям ВООЗ (2015 року) щодо стратегічної інформації з організації медичної допомоги людям, які живуть з ВІЛ, затверджений постановою Кабінету міністрів України (КМУ) від 25.03.2015 № 267, відповідно абзацу 15 підпункту 8 пункту 4 Положення про МОЗ України.

З урахуванням високих рівнів захворюваності і смертності населення внаслідок онкологічних захворювань стандартизація медичної допомоги полягала в розробці таких УКПМД.

Наказом МОЗ України від 30.06.2015 № 396 затверджено уніфікований КП первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Рак молочної залози».

Наказом МОЗ України від 02.11.2015 № 710 затверджено уніфікований КП первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Множинна мієлома».

Наказом МОЗ України від 27.11.2015 № 784 затверджено уніфікований КП первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги із стандартизації медичної допомоги «Меланома».

Враховуючи високий рівень захворюваності і смертності населення внаслідок гематологічних захворювань приділена увага стандартизації медичної допомоги щодо розробки таких УКПМД.

Так, наказом МОЗ України від 23.02.2015 № 90 затверджено та впроваджено уніфіковані КП медичної допомоги при «Мукополісахаридозах»:

- Уніфікований КП первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Мукополісахаридоз I типу» розроблений на основі адаптованого КП, заснованих на доказах, «Мукополісахаридози»;

- Уніфікований КП первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Мукополісахаридоз II типу», розроблений на основі адаптованого КП, заснованих на доказах, «Мукополісахаридози», в якому наведена найкраща практика надання медичної допомоги пацієнтам з мукополісахаридозом II типу;

- Уніфікований КП первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Мукополісахаридоз VI типу», розроблений на основі адаптованої клінічної настанови, заснованого на доказах, «Мукополісахаридози», в якій наведена найкраща практика надання медичної допомоги пацієнтам з мукополісахаридозом VI типу.

Наказом МОЗ України від 24.02.2015 № 92 затверджено уніфікований КП первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги (УКПМД) дітям «ВІЛ-інфекція», розроблений на основі адаптованої клінічної настанови, заснованої на доказах «ВІЛ-інфекція у дітей», як джерела доказової інформації про найкращу медичну практику, затвердженого наказом МОЗ України від 13.04.2007 № 182 «Про затвердження Клінічних протоколів» затверджених уніфікованих КП «Клінічний протокол діагностики та лікування опортуністичних інфекцій і загальних симптомів у ВІЛ-інфікованих дорослих та підлітків» та «Клінічний протокол з антиретровірусного лікування та здійснення медичного спостереження за дітьми, хворими на ВІЛ-інфекцію».

В умовах фінансово-економічної кризи, державним управлінням слід повернути особливо пильну увагу до ресурсів для дотримання соціальних стандартів, доступності медичних послуг, запобігання зниженню рівня життя.

Крім розвитку нормативно-правової бази стандартизації у сфері охорони здоров'я, також відбулись зміни в інституційному забезпеченні процесу стандартизації. Так, наказом МОЗ України від 18.09.2015 № 604 створено «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України», в який увійшли державні підприємства та установи Державної санітарно-

епідеміологічної служби України, а також державні заклади, установи та підприємства Міністерства охорони здоров'я України. На роботу «центру» покладено посилення системи епідемічного нагляду, вдосконалення системи безпеки крові та державних закупівель для потреб охорони здоров'я.

Висновки. Таким чином, у 2015 р. значна увага у сфері стандартизації медичної допомоги приділялася створенню робочих груп, які забезпечили розробку високоякісних медико-технологічних документів. Ними було затверджено склад 9-х робочих груп, а 2014 р. було 7 робочих груп з розробки медичних стандартів медичної допомоги на засадах доказової медицини по нозологіях, з подальшим впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації їх у 2016 році.

Зміни, які відбулися на законодавчому рівні, стосуються головним чином первинної ланки, робота якої націлена на зменшення захворюваності та зміцнення здоров'я громадян, оскільки первинна медична допомога є основою перетворень у медичній галузі.

Розробка державних соціальних стандартів надання медичної допомоги населенню України в амбулаторно-поліклінічних та стаціонарних умовах, які створюють соціальні еталони надання медичної допомоги, адаптовані до теперішніх фінансових можливостей держави щодо її фінансування і являються основою для формування розмірів бюджетних видатків на охорону здоров'я.

Стосовно забезпечення подальшого розвитку стандартизації медичної допомоги, пріоритетні завдання на короткострокову перспективу передбачають: створення координаційної ради з питань стандартизації при МОЗ України; створення державного центру ДМ; перегляд чинних державних стандартів надання медичної допомоги та УКПМД, затверджених понад 5 років поспіль; забезпечення фінансування процесу стандартизації, у тому числі передбачення в бюджеті видатків на оплату праці розробників стандартів надання медичної допомоги та УКПМД; панування бюджету на охорону здоров'я з урахуванням вимог діючих державних стандартів надання медичної допомоги та УКПМД.

Список використаних джерел

1. Національна стратегія реформування системи охорони здоров'я в Україні на період 2015 – 2020 років. [Електронний документ]. – Режим доступу :

http://healthsag.org.ua/wp-content/uploads/2014/11/Strategiya_UKR.pdf

2. Гладун З. С. Адміністративно-правове регулювання охорони здоров'я населення України / З. С. Гладун. – К. : Юрінко Інтер., 2007.

3. Солоненко І. М. Формування компетенцій за стандартами підготовки керівників з державного управління у сфері охорони здоров'я [Електронний ресурс] / І. М. Солоненко, Л. І. Жаліло, О. І. Мартинюк // Державне управління: теорія та практика: електрон. наук. фах. вид. – 2010. – № 2. – Режим доступу :

www.nbu.gov.ua.

4. Сибурина Т. А. Стратегии развития здравоохранения, реализуемые в мире / Т. А. Сибурина, О. С. Мишина // Социальные аспекты здоровья населения : электрон. журн. – 2011. – № 2 (18). – С. 3.

5. Ярош Н. П. Нормативно-правове регулювання розвитку стандартизації у сфері охорони здоров'я населення України / Н. П. Ярош // Економіка і право охорони здоров'я. – 2016. – № 1 (3). – С. 76–80.